

TAX ASPECTS OF OPERATIONS OF PROVIDING REPAYABLE FINANCIAL ASSISTANCE AND THE NEED FOR ITS IMPROVEMENT

N. G. Tsaruk

Abstract. *The article deals with the problem of the probability of tax evasion of separate revenues of the payers of the income tax and of the payers of the personal income tax through the mechanism of repayable financial assistance. The aim of the research was to set features of providing of operations with repayable financial assistance and to generate the proposals for leveling the risk of tax evasion through these operations. The research was based on the general scientific methods and on an analysis of the taxation and civil legislation with the analysis of the order of the accounting for the operations of providing of the repayable financial assistance.*

At the result the inability to leveling the risk of frauds with repayable financial assistance exclusively through the use of tools of accounting have been proved. And there was given the proposal for improvement of tax legislation in terms of extrapolation on income tax payers and personal income tax payers the restrictions of the non-inclusion of amounts of such assistance to income of the single tax payer only in a period which is not exceeding 12 months from the date of receiving of this financial assistance. The prospect of the research in this sphere is to prepare concrete proposals on amendments to the Tax Code of Ukraine regarding the establishment of such restrictions.

Keywords: *income tax, single tax, personal income tax, accounting, repayable financial assistance, tax evasion*

УДК 338.242

КООПЕРАЦІЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПРОЯВУ СИНЕРГЕТИЧНОГО ЕФЕКТУ В ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

О. В. ЧЕРНЕЦЬКА, кандидат економічних наук, доцент
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
e-mail: Olja_Che@mail.ru

Анотація. *Актуальність дослідження:* важливим аспектом системи управління підприємством є так званий синергетичний ефект, який забезпечує додаткову ефективність діяльності від об'єднання зусиль окремих господарюючих одиниць. Сільськогосподарські кооперативи є таким об'єднанням господарюючих одиниць, в яких можна простежити прояви синергетичного ефекту. В дослідженнях мало уваги приділяється питанням прояву синергетичного ефекту в кооперативах, хоча вчені наголошують на тому, що шляхом створення

сільськогосподарських кооперативів можна допомогти аграрним товаровиробникам вистояти в конкурентній боротьбі.

Мета і завдання дослідження: визначення особливостей діяльності сільськогосподарських кооперативів, які є передумовою отримання синергетичного ефекту.

Методи дослідження: абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення та формулювання висновків), монографічний (при детальному вивченні та узагальненні досвіду роботи сільськогосподарських кооперативів), теоретичного узагальнення, синтезу і аналізу (для обґрунтування сутнісних характеристик сільськогосподарської кооперації, визначення умов для отримання синергетичного ефекту), графічний (для наочного подання матеріалу дослідження). Теоретико-методичну основу дослідження сформуvalи праці вітчизняних вчених із зазначеної тематики.

Результати: синергетичний ефект у кооперативі досягається через інтенсивний обмін інформаційними, фінансовими, кадровими, інноваційними ресурсами в межах загальної системи ділових стосунків, дотримання пріоритетів внутрішнього планування; ґрунтується на поєднанні їх активів та функціонуванні як єдиного економічного організму, метою якого є досягнення спільних цілей та задоволення економічних інтересів учасників на різних ділянках господарської діяльності. Таким чином, сільськогосподарська кооперація є невід'ємним атрибутом формування дієвого інституту агробізнесу та стратегічним напрямом управління фінансовими результатами підприємств аграрного сектору.

Перспективи: у нинішніх умовах господарювання аграрні підприємства мають формувати таку стратегію розвитку, яка б давала можливість отримувати додатковий ефект діяльності. Це можливо завдяки кооперації наявних ресурсів та зусиль, що забезпечить перевищення результату над сумою ефектів окремої господарюючої одиниці, тобто підвищення фінансового результату й отримання конкурентних переваг. Механізм управління фінансовим результатом аграрних підприємств у складі кооперативу потребує детальних досліджень, що уможливить розроблення методики підрахунку синергетичного ефекту.

Ключові слова: сільськогосподарська кооперація, синергетичний ефект, організаційно-економічна система господарювання, аграрне підприємство, стратегія розвитку

Актуальність. Аграрний сектор економіки в Україні посідає важливе місце у формуванні національної безпеки, оскільки саме сільське господарство забезпечує населення необхідними продовольчими товарами, є сировинною базою для кола промислових підприємств тощо. Економічна криза, перш за все, охопила сільське господарство. Зазначимо, що розвиток аграрного виробництва має спонукати наявність сприятливих умов для діяльності – ресурсний потенціал нашої країни доволі багатий (родючі землі, помірний клімат, трудові ресурси з відповідним менталітетом тощо).

Ринкова економіка вимагає від аграрного товаровиробника формування високого рівня рентабельності діяльності, тому вітчизняні

підприємства мають виробляти таку стратегію розвитку, яка б забезпечувала зазначений рівень її ефективності. На стратегію розвитку аграрних підприємств впливають безліч факторів: зовнішніх та внутрішніх (вплив може бути як негативний, так і позитивний). Більш того, ці фактори можна класифікувати як контрольовані підприємством, так і такі, що не залежать від управлінських рішень. У нинішніх умовах господарювання необхідно формувати такі механізми організації аграрного виробництва, які б давали змогу враховувати вплив таких чинників, закріплювати й примножувати позитивний вплив та нівелювати негативний. Це можливо здійснити завдяки кооперації зусиль аграрних товаровиробників.

Важливим аспектом системи управління підприємством є так званий синергетичний ефект, який забезпечує додаткову ефективність діяльності від об'єднання зусиль окремих господарюючих одиниць. Сільськогосподарські кооперативи є таким об'єднанням господарюючих одиниць, в яких можна простежити прояви синергетичного ефекту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Томич І. Ф., Корінець Р. Я., Гриценко М. П. [8] розглядають сільськогосподарську кооперацію, у першу чергу, як механізм самоорганізації сільських товаровиробників, механізм захисту невеликих селянських, фермерських господарств від недобросовісних посередницьких структур та економічної залежності від них. Розглядаючи сільськогосподарську кооперацію як цілісну економічну систему зазначимо, що їй притаманні властивості будь-яких систем. Потапова Н. А. [7] серед властивостей систем виокремлює самоорганізацію як здатність відроджувати та переводити власну структуру на вищий рівень, унаслідок вимог зовнішнього середовища. Вірченко В. та Кузьменко А. [2] дають таке визначення: «Синергетика – це новий між-дисциплінарний науковий напрям, який вивчає закономірності виникнення, формування і розвитку систем, для яких є характерними відкритість, самоорганізація та нелінійність». Отже, самоорганізація притаманна і явищу «кооперація», і явищу «синергія».

Проблеми кооперації досліджували О. В. Піменова [6], І. Ф. Томич, Р. Я. Корінець, М. П. Гриценко [8], Ю. В. Ушкаренко [9], Т. М. Чурилова [10] та інші. Вчені досліджують еволюцію поглядів на сільськогосподарську кооперацію [6], правові засади розвитку сільськогосподарських кооперативів [10], пропонують програму розвитку сільськогосподарської кооперації [8] тощо. Питаннями синергетики займалися В. Вірченко, А. Кузьменко [2], П. В. Мекшун [5], Н. А. Потапова [7] та інші.

На прояві синергетичного ефекту в кооперативах наголошували В. В. Зіновчук та О. П. Власенко [3], які прорахували синергетичний ефект і найбільше його значення отримали при кооперативній формі діяльності аграрних товаровиробників. Шестерняк М. М. [11] також розглядає позитивний синергетичний ефект від поєднання та взаємодії робочої сили і засобів праці в спільній діяльності. Як бачимо, мало уваги приділяється питанням прояву синергетичного ефекту в кооперативах, хоча вчені наголошують на тому, що шляхом створення сільськогосподарських кооперативів можна допомогти аграрним товаровиробникам вистояти у

конкурентній боротьбі.

Мета дослідження – визначення особливостей діяльності сільськогосподарських кооперативів, які є передумовою отримання синергетичного ефекту.

Матеріали і методи дослідження. Теоретико-методичну основу дослідження сформуvalи праці вітчизняних вчених із зазначеної тематики. Теоретичним підґрунтям дослідження є діалектичний метод пізнання та системний підхід для вивчення особливостей діяльності сільськогосподарських кооперативів, які є передумовою отримання синергетичного ефекту. У статті було використано загальнонаукові та спеціальні методи: абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення й формулювання висновків), монографічний (при детальному вивченні та узагальненні досвіду роботи сільськогосподарських кооперативів), теоретичного узагальнення, синтезу і аналізу (для обґрунтування сутнісних характеристик сільськогосподарської кооперації, визначення умов для отримання синергетичного ефекту), графічний (для наочного подання матеріалу дослідження).

Результати дослідження та їх обговорення. Відповідно до законодавства України, сільськогосподарська кооперація – система сільськогосподарських кооперативів, їх об'єднань, утворених для задоволення економічних, соціальних та інших потреб членів кооперативів. Сільськогосподарський кооператив – це юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які є виробниками сільськогосподарської продукції, що добровільно об'єдналися на основі членства для провадження спільної господарської та іншої діяльності, пов'язаної з виробництвом, переробкою, зберіганням, збутом, продажем продукції рослинництва, тваринництва, лісівництва чи рибництва, постачанням засобів виробництва і матеріально-технічних ресурсів членам цього кооперативу, наданням їм послуг для задоволення економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування.

Піменова О. В. [6] наголошує, що сільськогосподарський кооператив – це, перш за все, союз господарств, метою якого є збільшення трудових доходів своїх членів, або зменшення їх витрат. Чурилова Т. М. [10] вважає сільськогосподарську кооперацію найприйнятнішою формою організації аграрного виробництва, такою, що враховує особливості історичного розвитку країни, відповідає інтересам держави й суспільства в економічній та соціальній сфері. Отже, зважаючи на вищезазначене, можна зробити висновок, що саме в кооперативах аграрні товаровиробники можуть оптимізувати наявні та потенційні ресурси для здійснення ефективної діяльності.

Синергетичний економічний ефект відіграє винятково важливу роль в розвитку підприємства. Ефект синергії – ефект від спільної дії всіх елементів окремо взятої системи, що зумовлює збільшення якісних показників її функціонування без збільшення кількісних [11]. Взаємодія окремих елементів сільськогосподарського кооперативу зумовлює виникнення синергетичного ефекту. У даному випадку, оптимізуються витрати внаслідок зменшення сукупних витрат і більш ефективно використовуються наявні потужності.

Вчені наголошують на тому, що синергетичний ефект досягається за рахунок акумуляції ресурсів і розширення масштабів виробництва. Цей ефект створюється через раціоналізацію та оптимізацію виробничих зв'язків у процесі інтеграції аграрних підприємств в єдину організаційно-економічну систему, спрямовану на економію всіх видів ресурсів, створення якісної конкурентоспроможної продукції [4].

Дійсно, поєднання окремих видів діяльності уможливить налагодження повного циклу економічної діяльності, зокрема від постачання сировини, виробництва продукції до її реалізації чи переробки. Створення оптових складів дасть змогу отримати синергетичний ефект від збуту та маркетингу, опанування нових видів діяльності дозволить не лише завоювати новий сегмент ринку, але й поліпшити задоволення потреб існуючих клієнтів підприємства тощо. У результаті відбувається оптимізація зв'язків між аграрними товаровиробниками, вихід підприємств на міжнародні ринки, скорочуються витрати й підвищується конкурентоспроможність продукції.

В економічній літературі [4] вирізняють внутрішню і зовнішню синергію. Синергетичний ефект в кооперативі досягається через інтенсивний обмін інформаційними, фінансовими, кадровими, інноваційними ресурсами в межах загальної системи ділових стосунків, дотримання пріоритетів внутрішнього планування. Зовнішня синергія проявляється при органічно організованій співпраці кооперативу з іншими підприємствами – як аграрними, так і промисловими, збутовими та іншими. На цьому аспекті діяльності кооперативу акцентує увагу К. В. Бондаревська [1], яка вбачає в кооперації шлях подолання проблем цінового диспаритету в АПК.

Дослідниця наголошує на тому, що кооперування сприятиме формуванню продовольчих комплексів із завершеним циклом виробництва продукції, що надасть можливість отримання підприємствами високих прибутків від споживання виготовленого ними продукту. Саме тому ключовими напрямками стратегії розвитку аграрного сектору економіки є не лише кооперація сільськогосподарських підприємств між собою з метою закупівлі матеріально-технічних ресурсів, впровадження інновацій та реалізації продукції, а й інтеграція з підприємствами III сфери агропромислового комплексу.

Повністю погоджуємося із М. М. Шестерняк [11], який стверджує, що синергетичний ефект виникає при спільній діяльності, унаслідок поєднання енергетичних, трудових, інформаційних, фінансових та матеріальних ресурсів учасників. Дійсно, якщо використовувати кожний з перелічених ресурсів окремо, то можна отримати певний ефект від використання. Поєднання кількох видів ресурсів дасть змогу підвищити сукупний ефект. Раціональне поєднання всіх видів ресурсів дасть змогу реалізувати на практиці арифметичну суть енергетичного ефекту: « $2+2=5$ », тобто перевищення результату над сумою ефектів. Зазначений ефект, на наш погляд, може бути досягнутий за рахунок таких факторів:

- у кооперативі з'являється можливість отримання потрібної інформації для ефективного управління всіма його ресурсами, створення інформаційного й технічного середовища для ефективного регулювання

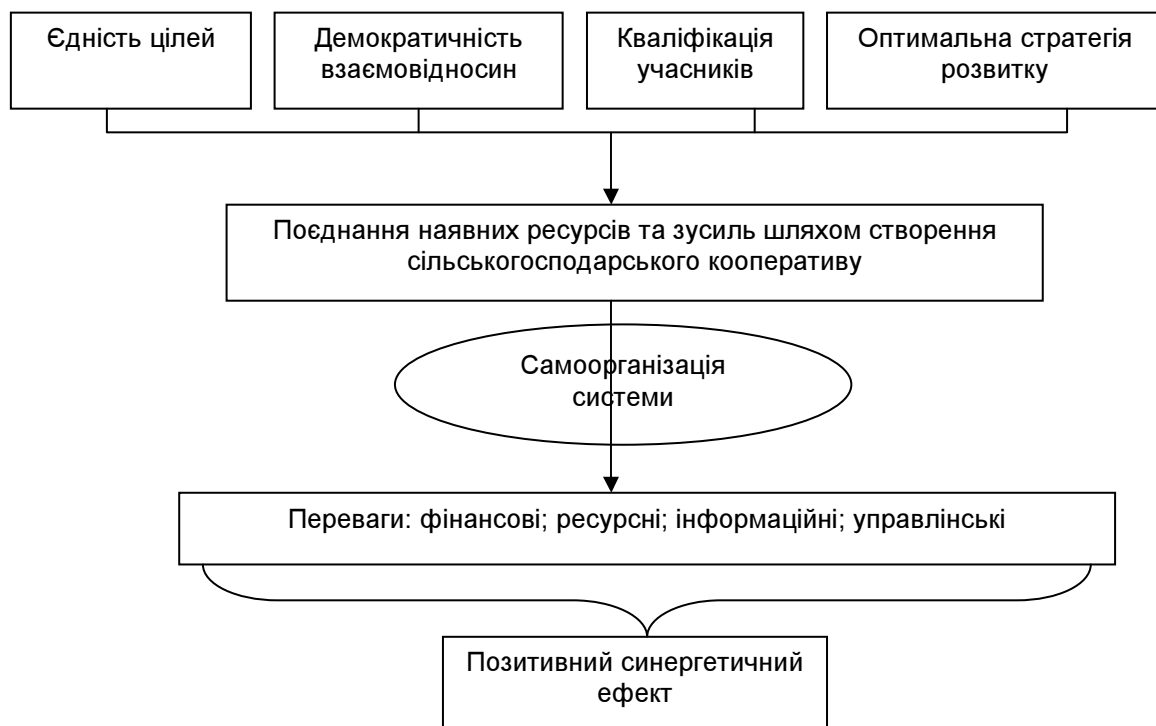
діяльності та зростання можливостей виходу аграрних товаровиробників на нові ринки;

- у кооперативі спостерігається зменшення кількості неефективних рішень управлінської діяльності за рахунок поєднання інтелектуальних здібностей менеджерів кооперативу, здатних проаналізувати ситуацію з різних сторін у межах своєї компетенції та особливостей діяльності окремого підприємства в складі кооперативу.

- у кооперативі спостерігається зниження сукупних витрат за рахунок економії постійних витрат, які не залежать від обсягів діяльності (кожне підприємство має такі витрати, а в кооперативі цей самий розмір витрат припадає на декілька підприємств);

- здійснюється накопичення капіталу, перерозподіл підприємницьких ризиків, функцій та процедур для здійснення діяльності, збільшення частки на ринку, що дає змогу отримати конкурентні переваги перед окремо господарюючими аграрними підприємствами.

Вищевикладене дає змогу підсумувати, що синергетичний ефект в сільськогосподарському кооперативі ґрунтується на поєднанні їх активів та функціонуванні як єдиного економічного організму, метою якого є досягнення спільних цілей та задоволення економічних інтересів учасників на різних ділянках господарської діяльності.

Формування синергетичного ефекту в сільськогосподарському кооперативі

Аналізуючи переваги сільськогосподарської кооперації слід зазначити, що для отримання позитивного синергетичного ефекту необхідно створити певні умови. Ушкаренко Ю. В. [9] наголошує, що для досягнення

синергетичного ефекту в кооперативі потрібні єдність цілей членів, чітко визначена та економічно обґрунтована спеціалізація, обсяги замовлення ресурсів для реалізації цілей, обов'язковість щодо виконання замовлень і зобов'язань, системність організаційних і виробничих процедур, економічна ефективність і демократичність взаємовідносин, достатній рівень кваліфікації персоналу. Автор підкреслює, що формалізація уявлення про економічну ефективність синергетичних впливів, визначених через питому вагу загальної вигоди передбачає, що вона повинна бути вищою за розмірність витрат на блага для окремих індивідів, або витрати на одиницю часу – вищі за витрати на одиницю групи.

Отже, у кооперативі, за виконання певних умов, можна досягти позитивного синергетичного ефекту завдяки перевагам, які з'являються шляхом поєднання наявних ресурсів сільськогосподарських підприємств (див. рисунок).

Висновки і перспективи. У нинішніх умовах господарювання аграрні підприємства мають формувати таку стратегію розвитку, яка б давала змогу отримувати додатковий ефект від діяльності. Це можливо завдяки кооперації наявних ресурсів та зусиль, що забезпечить перевищення результату над сумою ефектів окремої господарюючої одиниці, тобто підвищення фінансового результату та отримання конкурентних переваг. Таким чином, сільськогосподарська кооперація є невід'ємним атрибутом формування дієвого інституту агробізнесу та стратегічним напрямом управління фінансовими результатами підприємств аграрного сектору. Механізм управління фінансовим результатом аграрних підприємств у складі кооперативу потребує детальних досліджень, що уможливить розроблення методики підрахунку синергетичного ефекту.

Список літератури

1. Бондаревська К. В. Проблема цінового диспаритету та шляхи її вирішення в галузі АПК / К. В. Бондаревська // Бізнесінформ. – 2014. – № 8. – С. 129–133.
2. Вірченко В. Синергетичний підхід в економічних дослідженнях / В. Вірченко, А. Кузьменко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка». – 2009. – № 110. – С. 34–36.
3. Зіновчук В. В. Управління трансакційними витратами в агробізнесі / В. В. Зіновчук, О. П. Власенко // Management theory and studies for rural business and infrastructure development. – 2009. – № 17 (2). – С. 157–168.
4. Ільчук В. П. Кластерна стратегія розвитку економіки регіону : монографія / В. П. Ільчук, І. О. Хоменко, І. В. Лисенко. – Чернігів : Черніг. держ. технол. ун-т, 2013. – 367 с.
5. Мекшун П. В. Системно-синергетичний аспект забезпечення економічної безпеки національної економіки / П. В. Мекшун // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". – 2013. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1963>
6. **Піменова О. В.** Еволюція наукових поглядів на організацію сільськогосподарської кооперації / О. В. Піменова // Економіка та держава. – 2012. – № 1. – С. 87–90.

7. Потапова Н. А. Синергетичний розвиток складних економічних систем / Н. А. Потапова // «Проблеми економіки та управління». Вісник НУ «Львівська політехніка». – 2012. – № 725. – С. 180–186.
8. Томич І. Ф. Сільськогосподарський обслуговуючий кооператив: початок шляху : практ. посіб. / І. Ф. Томич, Р. Я. Корінець, М. П. Гриценко. – К., 2013. – 95 с.
9. Ушкаренко Ю. В. Розвиток сільськогосподарської кооперації (теорія, методологія, практика) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.00.04 / Ю. В. Ушкаренко ; Житомир. нац. агрокол. ун-т. – Житомир, 2010. – 36 с.
10. Чурилова Т. М. Правові засади розвитку сільськогосподарських кооперативів / Т. М. Чурилова // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 1. – С. 206–210.
11. Шестерняк М. М. Синергетичний ефект у спільному будівництві як фактор економічного зростання / М. М. Шестерняк // Вісник ЖДТУ. – 2013. – № 3 (65). – С. 68–74.

References

1. Bondarevska, K. V. (2014). Problema tsinovoho dysparytetu ta shliakhy yii vyrishennia v haluzi APK [Price disparity problem and its solving in agriculture], *Biznesinform*, 8, 129–133.
2. Virchenko, V. and Kuzmenko, A. (2009). Synerhetychnyi pidkhid v ekonomichnykh doslidzhenniakh [Synergetic approach in economic research], *Visnik Kiyivskogo nayionalnogo universitetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriya «Ekonomika»*, 110, 34–36.
3. Zinovchuk, V. V. and Vlasenko, O. P. (2009). Upravlinnia transaktsiinymy vytratamy v ahrobiznesi [Management of transaction costs in agribusiness], *Management theory and studies for rural business and infrastructure development*, 17 (2), 157–168.
4. Ilchuk, V. P., Khomenko, I. O. and Lysenko, I. V. (2013). Klasterna stratehiia rozvytku ekonomiky rehionu [Cluster strategy of economic development of the region]. Chernihiv: Chernihiv State Technological University (in Ukrainian).
5. Mekshun, P. V. (2013). Systemno-synerhetychnyi aspekt zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky natsionalnoi ekonomiky [System sinergistical aspect of providing of economic security of national economy], *Elektronne naukove fahove vidannya "Efektivna ekonomika"*. Available at : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1963> (access date November 18, 2014).
6. Pimenova, O. V. (2012). Evoliutsiia naukovykh pohliadiv na orhanizatsiiu silskohospodarskoi kooperatsii [The evolution of scientific views on the organization of agricultural cooperatives], *Ekonomika ta derzhava*, 1, 87–90.
7. Potapova, N. A. (2012). Synerhetychnyi rozvytok skladnykh ekonomichnykh system [Synergetic development of complex economic systems], «Problemi ekonomiki ta upravlinnya». *Visnik NU «Lvivska politehnika»*, 725, 180–186.
8. Tomych, I. F., Korinets, R. Ia. and Hrytsenko, M. P. (2013). Silskohospodarskyi obsluhovuiuchy kooperatyv: pochatok shliakhu [Farm Service Cooperative: the beginning of the road]. Kyiv (in Ukrainian).
9. Ushkarenko, Yu. V. (2010). Rozvytok silskohospodarskoi kooperatsii (teoriia, metodolohiia, praktyka) [The development of agricultural cooperatives (theory, methodology, practice)]. Zhytomyr (in Ukrainian).

10. Churylova, T. M. (2010). Pravovi zasady rozvytku silskohospodarskykh kooperatyviv [Legal basis of agricultural cooperatives], Chasopys Kyivskoho universytetu prava, 206–210.

11. Shesterniak, M. M. (2013). Synerhetychnyi efekt u spilnomu budivnytstvi yak faktor ekonomichnoho zrostantia [Synergetic effect in the joint construction as a factor of economic growth], Visnyk ZhDTU, 3 (65), 68–74.

КООПЕРАЦИЯ КАК ПРЕДПОСЫЛКА ПРОЯВЛЕНИЯ СИНЕРГЕТИЧЕСКОГО ЭФФЕКТА В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АГРАРНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

О. В. Чернецкая

Аннотация. *Актуальность исследования:* важным аспектом системы управления предприятием выступает так называемый синергетический эффект, обеспечивающий дополнительную эффективность деятельности от объединения усилий отдельных хозяйствующих единиц. Сельскохозяйственные кооперативы выступают таким объединением хозяйствующих единиц, в которых можно проследить проявления синергетического эффекта. В исследованиях мало внимания уделяется вопросам проявления синергетического эффекта в кооперативах, хотя ученые подчеркивают, что путем создания сельскохозяйственных кооперативов можно помочь аграрным товаропроизводителям выстоять в конкурентной борьбе.

Цель и задачи исследования: определение особенностей деятельности сельскохозяйственных кооперативов, выступающих условием получения синергетического эффекта.

Методы исследования: абстрактно-логический (теоретические обобщения и формулирование выводов), монографический (при детальном изучении и обобщении опыта работы сельскохозяйственных кооперативов), теоретического обобщения, синтеза и анализа (для обоснования сущностных характеристик сельскохозяйственной кооперации, определения условий для получения синергетического эффекта), графический (для наглядного представления материала исследования). Теоретико-методическую основу исследования сформировали труды отечественных ученых по данной тематике.

Результаты исследования: синергетический эффект в кооперативе достигается через интенсивный обмен информационными, финансовыми, кадровыми, инновационными ресурсами в рамках общей системы деловых отношений, соблюдение приоритетов внутренней планировки; основывается на сочетании их активов и функционировании как единого экономического организма, целью которого является достижение общих целей и удовлетворение экономических интересов участников на различных участках хозяйственной деятельности. Таким образом, сельскохозяйственная кооперация выступает неотъемлемым атрибутом формирования действенного института агробизнеса и стратегическим направлением управления финансовыми результатами

предприятий аграрного сектора.

Перспективы: в нынешних условиях хозяйствования аграрные предприятия должны формировать такую стратегию развития, которая давала бы возможность получать дополнительный эффект от деятельности. Это возможно благодаря кооперации имеющихся ресурсов и усилий, обеспечивающей превышение результата над суммой эффектов отдельной хозяйствующей единицы, то есть повышение финансового результата и получения конкурентных преимуществ. Механизм управления финансовым результатом аграрных предприятий в составе кооператива требует детальных исследований, что позволит разработать методику подсчета синергетического эффекта.

Ключевые слова: сельскохозяйственная кооперация, синергетический эффект, организационно-экономическая система хозяйствования, аграрное предприятие, стратегия развития

COOPERATION AS A PRECONDITION OF SYNERGISTIC EFFECT IN THE AGRICULTURAL ENTERPRISE'S ACTIVITY

O. V. Chernets'ka

Abstract. The relevance of research: an important aspect of enterprise management system is a so-called "synergistic effect", which provides an additional efficiency of activity combining efforts of the individual business units. Agricultural cooperatives are the such union of economic units, where can be traced existence of a synergistic effect. In the current investigations little attention is paid to question of synergistic effect in the cooperatives, although scientists point out that creating of agricultural cooperatives can help agricultural producers to survive in the competition.

The purpose and objectives of the research: determining the characteristics of agricultural cooperatives which are prerequisite for obtaining a synergistic effect.

Methods of research: abstract logical (theoretical generalizations and drawing conclusions), monographic (detailed study and summarize the experience of agricultural cooperatives), theoretical synthesis, synthesis and analysis (to justify essential characteristics of agricultural cooperatives, which determine the conditions for obtaining a synergistic effect), graphics (for a visual representation of research material).

Results: the synergistic effect of the co-op is achieved through an intensive exchange of information, financial, human resources, innovative resources within the general framework of business relations, compliance with internal planning priorities; based on a combination of their assets and the functioning of a single economic organism, the aim of which is to achieve common goals and to meet the economic interests of the parties in various areas of economic activity. Thus, agricultural cooperation serves an inherent part of the formation of the Institute of Agribusiness and effective strategic direction in managing of financial results in the agricultural sector.

Perspective: in the current economic conditions agricultural enterprises should form a development strategy which would give the opportunity to receive an additional effect of activity. This is possible thanks to the cooperation of resources and effort, providing the excess over the sum of the result of the effects of individual economic units, i.e. increasing of financial results and gain competitive advantage. The mechanism of management of the financial result of the agrarian enterprises as part of the cooperative requires detailed researches, which will develop a methodology for calculation of synergistic effect.

Keywords: agricultural cooperation, synergy effect, organizational and economic system of economic management, agricultural enterprise, development strategy

УДК 657.633:658

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ПІДПРИЄМСТВА: УПРАВЛІНСЬКІ РОЛІ

І. А. ЧОПЛЯК, здобувач*

Вінницький фінансово-економічний університет

e-mail: levchenkoira93@gmail.com

Анотація. У сучасних умовах докорінного реформування відносин власності, організаційно-господарських перетворень перед керівництвом підприємств постає необхідність прогнозування, оцінки ризиків і створення ефективної системи управління. Обґрунтованість та ефективність управлінських рішень залежить від внутрішнього контролю, який відіграє важливу роль у досягненні як стратегічних, так і оперативних цілей, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності та ефективне управління підприємством. Тому виняткової актуальності набуває особлива, важлива функція в системі управління підприємством, а саме: функція внутрішнього контролю, яка, у свою чергу, є інтегрованою з іншими функціями управління.

Внутрішній контроль є важливим елементом кожної стадії процесу управління, оскільки він здійснюється в конкретній системі, на конкретному рівні управління. У системі внутрішнього контролю акумулюється інформація щодо порядку функціонування об'єкта господарювання, результати його діяльності, проводиться оцінка процесів розвитку підприємства, ефективності розробленої стратегії.

У статті визначено сутність і вагомість внутрішнього контролю в управлінні та його взаємопов'язані ролі. Розглянуто соціальну й економічну сутність контролю та його основні принципи. Здійснено огляд системи внутрішнього контролю на автотранспортних підприємствах.

*Науковий керівник – доктор економічних наук, професор Ф. Ф. Бутинець